

- Hollom, P. A. D. 1960. Popular Handbook of rarer British Birds: 46—47.
Palmer, R. S. c.s. 1968. The Shorebirds of North America.
Peterson, R. T. c.s. 1969. De Vogelgids: 309.
Smith, F. R. c.s. 1973. British Birds 66: 341.
Swanberg, P. O. 1963. Vår Fågelvärld nr. 2—3.
Uspenski, S. M. 1969. Die Strandläufer Eurasiens. Neue Brehm Bücherei nr. 420.
Adres: Kon. Wilhelminaweg 337, Groenekan (U.).

IN JANUARI—FEBRUARI 1974 WEDEROM GROTE STERNS *STERNA SANDVICENSIS* IN ZEELAND

Sandwich Terns *Sterna sandvicensis* in the province of Zeeland in
January-February 1974
G. L. OUWENEEL

De aanvankelijke veronderstelling dat de Grote Stern *Sterna sandvicensis*, die op 30 december 1972 en 20 januari 1973 in het aan de zeezijde gelegen deel van het Brouwershavense Gat werd waargenomen (Ouweneel 1973), een incidenteel geval betrof, lijkt voor herziening vatbaar. In januari en februari 1974 werden ter plaatse wederom op verschillende data een of meer Grote Sterns waargenomen. Op 19 januari 1974 namen H. de Boer en ik in het buitendijkse deel van het Brouwershavense Gat een Grote Stern waar, die op de vleugels nog de tekening van het onvolwassen kleed vertoonde. Op 26 januari was er een adulte Grote Stern, welke vogel werd waargenomen door H. v. d. Lee, L. Preesman en mij. De volgende dag, 27 januari 1974, namen L. C. Ouweneel en ik ter plaatse 3 Grote Sterns waar, waaronder een eerstejaars vogel. Later op de middag kon een excursie van Aves op de sterns worden geattendeerd. Aan het eind van de middag zagen de deelnemers een tweetal Grote Sterns vanaf het binnendijkse deel van het Brouwershavense Gat over de dam naar buiten vliegen en zich daar voegen bij een derde vogel (schr. med. J. van Esbroeck). Op 2 februari 1974 konden Preesman en ik ter plaatse geen Grote Sterns ontdekken, maar op 9 februari zag ik tijdens een zuidwesterstorm bij een ten oosten van Scharendijke gelegen inlaag, vanaf het binnendijkse Brouwershavense Gat twee adulte Grote Sterns komen aanvliegen en zich voegen bij een gezelschapje rustende Kokmeeuwen *Larus ridibundus* en Stormmeeuwen *Larus canus*. De beide vogels hebben daar toen ruim een uur gerust. Aan de zeezijde waren toen geen Grote Sterns. In november en december 1973 heb ik de plaats in totaal viermaal bezocht zonder daar Grote Sterns aan te treffen. Na 9 februari vonden een tijdlang geen waarnemingen plaats tot v. d. Lee op 16 maart buitengaats tenminste twee exemplaren zag. Het is dubieus of dit geval moet worden beschouwd als aansluitend op de eerdere waarnemingen of als (zeer vroege) voorjaarsrek.

Het zou voorsnóg voorbarig zijn te concluderen dat de Grote Stern in het Brouwershavense Gat zou overwinteren. Anderzijds wordt door de omstan-

digheid dat nu twee winterseizoenen achtereen de soort wekenlang op een zelfde plaats aanwezig is, het element toevalligheid wel afgezwakt, hetgeen temeer het geval is doordat in 1974 meerdere vogels aanwezig waren. Opvallend is dat de sterns, met uitzondering van 9 februari, steeds in dezelfde hoek werden waargenomen. De Brouwersdam doorsnijdt het Brouwershavense Gat. Het buitendijkse deel presenteert zich als een baai, omgeven door de noordoever van Schouwen, de dam en de zuidkust van Goeree. Zowel in 1972-1973 als in 1974 werden de sterns steeds gezien terwijl de vogels visten boven dat deel van de baai, dat ligt tegen de kust van Schouwen. Door de beschutte ligging ten opzichte van de overheersende zuidwestenwinden is het water daar rustiger. De aanwezigheid op 9 februari van een tweetal Grote Sterns bij de inlaag van Scharendijke sluit aan bij de andere waarnemingen. In beide winterhalfjaren werd enkele malen een "va et vient" van de sterns tussen het buiten- en binnendijkse deel van het Brouwershavense Gat gezien; de inlaag van Scharendijke ligt ca. 800 meter van de Brouwersdam.

Nu blijkt dat de Grote Stern zich in het winterhalfjaar op hogere breedten kan (of zich gaat?) ophouden dan tot dusver via waarnemingen tot uitdrukking kwam, dringen zich enkele vragen op. Uit het feit, dat de sterns zich wekenlang op één locatie ophouden, kan worden afgeleid dat de vogels daar niet met voedselproblemen worden geconfronteerd; integendeel, deze zullen ter plaatse juist gunstig zijn. Tijdens het vissen stootten de vogels regelmatig en de op 20 januari 1973 waargenomen vogel vloog rond met een (grote) prooi in de snavel. Voorts kan de vraag worden gesteld, wat deze sterns heeft bewogen niet aan de trekbewegingen deel te nemen. Indien ook van elders langs de noordwest-europese kusten wintermeldingen zouden komen, zouden hieruit wellicht parallel lopende omstandigheden kunnen blijken. Vooralsnog is het een bijzonder fenomeen.

SUMMARY

After a december-and January-record of a Sandwich Tern *Sterna sandvicensis* in the province of Zeeland in winter 1972—1973 (Limosa 46: 243—244), again in January and February 1974 some Sandwich Terns were observed at the same location. On January 19th 1974 one Sandwich Tern was seen with traces of juvenile plumage on the upper parts, on January 26th one, and on January 27th three birds were observed. All these observations took place in the southern part of the Brouwershavense Gat. After the closure of the Grevelingen, the Brouwershavense Gat has the character of a bay, the southern part of it protected against the south-westernwind by the northern coast of Schouwen. During a storm on 9th February 1974 two Sandwich Terns were seen, resting among gulls near an inland lake on Schouwen, about 800 meters from the observation-place indicated above. It is suggested that there is a possibility that these observations are not casual, as during two following winters the species is frequenting the same location for a couple of weeks at least.

Adres: Kilstraat 22, Maasdam.